

Designing A Paradigmatic Model of The School of Life: Based on Grounded Theory

Shiva Maleki¹, Adel Zahed Babelan^{*2}, Ali Khaleghkhah³, Hossein Taqavi⁴

پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۹/۲۳

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۲/۱۹

Accepted Date: 2022/12/14

Received Date: 2022/05/09

Abstract

Undoubtedly, one of the most important goals of education in any country is to prepare children for real life. Therefore, compulsory education cannot establish a meaningful connection between the inner need and the outer experience of the child. Although these teachings are carried out in the name of socializing and educating the child, it should be seen to what extent the child has a sense of attachment and belonging to the teachings presented, and to what extent the school education is consistent with the real needs of his life. Traditional education methods are not sufficient for today's learners, and this school of life is considered the most basic part of education. The discussion about the school of life is a new look at education and the fundamental transformation in education cannot continue without paying attention to the role of the school of life. The school of life is a dynamic institution that the elements considered in this school are far beyond the elements that are considered for common schools. In important schools, one of the main elements of the school of life is neglected and only a few of these elements are considered important. According to the above, identifying the effective factors in the school of life is an important and key discussion.

1. Ph.D candidate of Educational Administration, Department of Educational Science, Faculty of Educational Science and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

2. Full Professor of Educational Administration, Department of Educational Science, Faculty of Educational Science and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

* Corresponding Author:

Email: zahed@uma.ac.ir

3. Associate Professor Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

4. Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

School is an important part of students' lives, so it needs to be related to their real life. Considering that the goal of the school of life is to remove the walls between home and school in order to respond to all the needs and talents of students, it is necessary to pay attention to the factors, dimensions and components that are effective in its creation and establishment. Therefore, The present research has been carried out in order to fulfill this necessity and with the aim of designing a paradigm model of the school of life for the elementary school. This research method is qualitative and has been conducted using the grounded theory based on Strauss-Corbin's approach. The statistical population includes all previous researches in the field of the subject between 2000 - 2021. In order to collect the data of the current research, a total of ten databases were searched for domestic (Magiran, Irandoc, Elmnet, Noormags and Civilica) and foreign (EBSCO, Springer, Science Direct, ERIC and Google Scholar) publications. In this regard, keywords related to the purpose of the research were searched and the most relevant studies were selected as a statistical sample using the purposeful sampling method. 136 sources were evaluated in the field of School of Life and their codes and dimensions were extracted by their content analyzing. From the primary raw data, 1052 key points and 145 concepts were extracted in open coding. And the mentioned concepts were categorized in the form of 32 components and 7 main categories. The seven main categories are: Administrator competence, teacher competence, student voice, school architecture, organic structure, positive thinking culture and effective learning-teaching. Finally, the paradigm model of the school of life was presented. The results of the current research and the model presented in this research can be a suitable road map for the effective establishment of the school of life.

The findings of the research showed that one of the effective components in the establishment of the school of life is the competence of human resources. In this regard, the professional and personal qualifications of the school principal and teacher are of great importance. Taking a step towards the realization of the school of life requires the use of the most capable forces of education and training in the position of school management. Therefore, the competence of the manager as an effective factor in the realization of the school of life is under the causal conditions. In addition, teachers form the basis of a successful education system. Therefore, the qualification of the teacher is also related to the school of life as a causal factor. Based on this, the important elements and components that come under the causal conditions, i.e. the manager's qualification and the teacher's qualification, include: professional vision, educational leadership,

perceptive skill and professional ethics of the school principal, as well as knowledge, skills, professional and personality qualifications. He is a teacher. Various researches confirm the positive role of the characteristics and qualifications of the educational director and teacher in this regard. An effective strategy to realize the school of life is to listen to the students' voices. In order to categorize the antecedents of the realization of student voice, five comprehensive components were used, which include educational democracy, teacher charisma, favorable evaluation system, content and purposeful entertainment. The realization of the student's voice by listening and responding to them as the main stakeholders, aims to improve educational results and create an attractive, meaningful and meaningful learning environment. According to the findings of the current research, the background conditions are divided into two categories: organic structure and positive thinking culture, which are the basis for the establishment of the school of life. One of the important components under the organic structure is lack of concentration, enabling, flexible and dynamic structure. Also, positive thinking culture is divided into four components, including supporting culture, knowledge sharing, trust and respect, and scientific optimism. Among the other codes extracted as intervening conditions, was the school architecture, which was based on the analysis, these intervening conditions affecting the school of life have five components, which include educational spaces, educational spaces, open spaces, support and service spaces. and visual effects. A beautiful and attractive school and its physical environment are of special importance for people, it affects the emotions and how to communicate with others and facilitates the field for learning and flourishing of talents. Finally, effective teaching-learning as an outcome and achievement in the school of life consists of six components of performance-based learning, cooperative, informal, hands-on, using Fava and multimedia learning. Realization of effective and sustainable education and learning is one of the important goals of educational systems and the increasing emphasis on teaching and learning management is the central core of the activities of educational institutions.

Keywords: School of life, Grounded theory, Model, Elementary school, Students

طراحی مدل پارادایمی مدرسه زندگی: بر اساس نظریه داده بنیاد*

شیوا ملکی^۱، عادل زاهد بابلان^{۲*}، علی خالق خواه^۳، حسین تقوی^۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف طراحی مدل پارادایمی مدرسه زندگی برای دوره ابتدایی صورت گرفته است. این پژوهش از نوع کیفی و به روش داده بنیاد (گراند تئوری) بر اساس رویکرد استراوس کوربین است. جامعه آماری شامل کلیه پژوهش‌های پیشین در زمینه موضوع بین سال‌های ۲۰۲۱-۲۰۰۰ می‌باشد. برای گردآوری داده‌ها نشریه‌های داخلی (مگ ایران، ایران داک، علم نت، نورمگز و سیویلیکا) و خارجی (ابسکو، اسپرینگر، ساینس دایرکت، اریک و گوگل اسکالر) جستجو شد. در این راستا کلیدواژه‌های مرتبط با هدف پژوهش مورد جستجو قرار گرفت و با روش نمونه‌گیری هدفمند مرتبط‌ترین مطالعات به عنوان نمونه آماری انتخاب شد. ۱۳۶ منبع مورد ارزیابی قرار گرفت و با تحلیل محتوای آن‌ها ابعاد و کدهای مربوط استخراج شد. از داده‌های خام اولیه ۱۰۵۲ نکته کلیدی و در کدگذاری باز ۱۴۵ مفهوم استخراج شد و مفاهیم مذکور در قالب ۳۲ مؤلفه و ۷ مقوله اصلی دسته‌بندی شد که هفت مقوله اصلی عبارتند از: صلاحیت مدیر، صلاحیت معلم، صدای دانش‌آموز، معماری مدرسه، ساختار ارگانیک، فرهنگ مثبت اندیشی و یاددهی یادگیری اثربخش. در نهایت پس از طی گام‌های پژوهش، مدل پارادایمی مدرسه زندگی ارائه شد. نتایج پژوهش حاضر و الگوی ارائه شده در این پژوهش می‌تواند نقشه راه مناسبی در راستای ایجاد بستر مناسب برای استقرار اثربخش مدرسه زندگی باشد.

واژه‌های کلیدی: مدرسه زندگی، نظریه داده بنیاد، مدل، دوره ابتدایی، دانش‌آموزان

* این مقاله مستخرج از رساله دکتری نویسنده اول می‌باشد.

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

۲. استاد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

Email: zahed@uma.ac.ir

* نویسنده مسئول:

۳. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

۴. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

مقدمه

براساس تحولات سریع و گسترده و پیدایش دیدگاه‌های نوین، در نظام‌های آموزشی و روش‌های تعلیم و تربیت نیز دگرگونی اساسی ایجاد شده است و دانش‌آموزان برای موفق شدن تنها به خواندن، نوشتن و حساب کردن نیاز ندارند (Sharifi, Ganji, Hashemian & Najafi Zand, 2011). بدون تردید یکی از اهداف بسیار مهم آموزش و پرورش در هر کشوری آن است که کودکان را برای زندگی واقعی آماده کند ولی نظام‌های آموزشی اغلب کشورها از تحولی که در سبک زندگی دانش‌آموزان امروز به وجود آمده است یا بی‌خبرند یا از پیوند معنادار با آن ناتوان هستند؛ زیرا هویت منحصر به فرد دانش‌آموزان در چرخه‌ی آموزش‌های اجباری و یکنواخت، مخدوش شده و به دور از واقعیت زندگی به یادگیری تصنعی محدود می‌شود. برای آن که بتوان در جهان کنونی با ملزومات زندگی فرامردن هماهنگ شد باید آموزش و پرورش را با وضعیت زندگی طبیعی همراه ساخت (Farah Bakhsh, Sattar, Mohammadi, 2015). سازگاری در عصر اطلاعات مستلزم آن است که فرد برای تصمیم‌گیری مناسب و حل مسائل از مهارت و توانایی کافی برخوردار باشد لذا مدرسه را زمانی می‌توان مکان آماده کردن دانش‌آموز برای زندگی تلقی کرد که تلاش دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت به پرورش همه جانبه توانایی‌ها معطوف باشد نه به یک بعد خاص (Sharifi, Ganji, Hashemian & Najafi Zand, 2011). به اعتقاد دیویی می‌توان از طریق فعالیت‌ها و فرصت‌های یادگیری بین مدرسه و زندگی ارتباط برقرار کرد؛ در این صورت کودک به جای آن که مطالب نظری را به امید کاربرد احتمالی آن در آینده‌ای دور فراگیرد، از طریق تجربه‌ی مستقیم و در زندگی واقعی می‌آموزد (Mahrozadeh & Abbasi, 2011). موضوع ارتباط مدرسه و زندگی از مباحث عمده در حوزه تعلیم و تربیت است که این بحث را اندیشمندانی چون دیویی و روسو مطرح کرده‌اند. ارتباط نداشتن مدرسه با زندگی دانش‌آموزان به ناکارآمدی آموزش و پرورش رسمی منجر خواهد شد (Farah Bakhsh & et al, 2015). همان‌طور که در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۹۰) تربیت به عنوان فرایند تعاملی زمینه‌ساز تکوین و تعالی پیوسته‌ی هویت متریبان، به صورتی یک‌پارچه و در همه‌ی ابعاد تعریف شده است، توسعه حس انتقاد و قضاوت صحیح، تقویت مهارت‌های زندگی اجتماعی و به طور کلی تربیت شخصیت سالم، شاداب و پویا، اهداف اصلی مدرسه‌ای است که از آن با عنوان مدرسه زندگی یاد می‌شود. از این رو گسترش و پیچیدگی روزافزون جامعه بشری و پدیدآیی نیازهای متعدد و متنوع جدید در آن، ضرورت وجود مدرسه‌ای حقیقی و پویا را به اثبات

می‌رساند؛ مدرسه‌ای که برطبق اصول تربیتی پیشنهادی متخصصان آموزش و پرورش اداره شود، دارای برنامه تحصیلی و فعالیت خاص باشد و معلمان با شرایط ویژه‌ای در آن تدریس کنند (Moradhasel, 2006). تعلیم و تربیت پویا تعلیم و تربیتی است که در مؤلفه‌های آن تغییر، حرکت، تأثیر و فعالیت وجود داشته باشد. امروزه اهمیت داشتن تربیت پویا بر هیچ کس پوشیده نیست (Kishani Farahani, Bakhtiar Nasrabadi & Najafi, 2019) و شرایط چالش‌برانگیز حال حاضر الزامات تغییر و حرکت به سوی آینده را برای مدارس اجتناب‌ناپذیر کرده است. در ساحت نظام آموزشی به دلایلی چون توسعه فناوری‌های آموزشی، جنبش‌های اجتماعی، رسالت‌های مدنی، چالش‌های فراروی نظام آموزشی و ... مدارس امروزی نمی‌توانند پاسخ‌گوی نیاز فراگیران باشند از این رو ایجاد مدرسه‌ای متفاوت از آنچه هست را بسیار محتمل کرده است. بعضی از متخصصان آموزش استدلال کرده‌اند که سیستم آموزشی فعلی توانایی پاسخ برای آینده‌ی نزدیک را ندارد و پیچیدگی روزافزون، نامشخص و سریع، امکان ادامه با مدل‌های فعلی مدرسه را بسیار سخت کرده و تغییر در آموزش و پرورش را به یک امر ضروری تبدیل کرده است (Sharifi, Shah Talebi, 2019). Etebarian, 2019 بحث درباره مدرسه زندگی، نگاهی نو به فرآیند یاددهی- یادگیری است (Mahrozadeh, Abbasi, 2011). به نظر می‌رسد تحول بنیادین در آموزش و پرورش بدون توجه به نقش و شأن مدرسه با رویکردی که در نظریه مدرسه زندگی مطرح شده نمی‌تواند تحقق یابد (Zuelm, 2008). مدرسه زندگی فرصت و امکانی برای شکوفایی استعدادها و رشد و تحقق بخشیدن به اهداف و آرزوهایی است که هر فرد را به تناسب تفاوت‌ها و نیازهایی که دارد، آماده‌ی بهتر زیستن می‌کند. این مدرسه، ترجمان زندگی معنادار و نشاط‌آور می‌شود به گونه‌ای که نمی‌توان میان آموختن و زیستن تمایزی قائل شد (Farah Bakhsh & et al, 2015). طرح ایجاد مدرسه زندگی گامی است در جهت کسب موفقیت‌های بیش‌تر تا دانش‌آموزان با برخورداری از دانش و مهارت‌های لازم، متکی بر آموزه‌های دینی، افرادی مؤمن، شاداب، با عزت نفس و کارآمد بارآیند (Moradhasel, 2006). مدرسه زندگی نهاد زنده و پویایی است که تحقق غایت هستی انسان را زمینه‌سازی می‌کند و بستر لازم را برای آمادگی متربی در جهت دستیابی به حیات طیبه رقم می‌زند، نهادی تعالی‌یابنده که همه عناصر انسانی آن در تعامل خلاق و فعال با یکدیگر به سوی رشد فکری، ایمانی، علمی، عملی و اخلاقی در حرکت و مجاهدت می‌باشند؛ در این صورت عناصر مورد توجه در این مدرسه بسیار فراتر از عناصری است که برای مدارس رایج در نظر گرفته می‌شود. در مدارس فعلی بسیاری

از عناصر اصلی مدرسه زندگی مورد غفلت قرار گرفته و تنها چند عنصر از این عناصر مهم تلقی می‌گردد. تفاوت اهداف و الگوهای مدیریتی، تربیتی و آموزشی این مدارس، عامل اصلی در تفاوت برون-داد و میزان موفقیت و کارآمدی آنان بوده است (Zuelm, 2008). ناکارآمدی مدارس فعلی، چالش‌های جدی را برای جامعه‌ای که تحولات زیادی را تجربه کرده اما در سطح آموزشی، همچنان سنتی مانده ایجاد کرده است. در این رابطه (Gilbert & Bull, 2015) نیز استدلال کرده‌اند روش‌های آموزش و پرورش سنتی برای یادگیرندگان امروز کفایت لازم را ندارد (به نقل از Sharifi & 2019) et al, و این مدرسه زندگی است که در کنار تربیت و آموزش به طور رسمی، به عنوان مکانی مطرح است که جامعه امروز را با جوامع فردا و آینده مرتبط می‌کند و از این رو مهم‌ترین و اساسی‌ترین بخش آموزش و پرورش به شمار می‌آید (Moradhasel, 2006). نخستین پیام مدرسه زندگی، ارتقای جایگاه و نقش مدرسه در نظام تعلیم و تربیت، با توجه به مدرسه محوری است. پیش از این نیز با طرح شعارهایی از قبیل مدرسه سبز یا مدرسه مطلوب رویکرد مدرسه محوری مورد توجه قرار گرفته است ولی مدرسه زندگی فراتر از یک شعار، با برخورداری از پشتوانه نظری عمیق و برخاسته از بنیادی‌ترین مفاهیم و مبانی تعلیم و تربیت اسلامی، می‌تواند به یک نظریه تبدیل شود و نگاه متولیان تعلیم و تربیت نیز آحاد جامعه را نسبت به مدرسه اصلاح کند و ارتقا بخشد. مبانی نظری و چشم‌انداز مدرسه زندگی می‌تواند به عنوان یک رویکرد برای برنامه درسی ملی و سایر خرده نظام‌های آموزش و پرورش، جهت‌گیری‌های اساسی آموزش و پرورش را تعیین نماید و متناسب با انتظارات و ویژگی‌های آن، عناصر مختلف نظام برنامه‌ریزی درسی و آموزشی را رقم بزند (Zuelm, 2008).

باتوجه به موارد فوق‌الذکر شناسایی عوامل اثرگذار در تحقق مدرسه‌ی زندگی بحثی مهم و کلیدی است. به همین منظور، در این پژوهش طراحی مدل پارادایمی مدرسه زندگی بر اساس نظریه داده بنیاد مورد بررسی قرار گرفته است و در این راستا به منظور طراحی مدل مدرسه زندگی که به‌عنوان پدیده محوری تحقیق مطرح است، بر اساس رهیافت نظام‌مند (Strauss & Corbin, 1998) عوامل علی، عوامل زمینه‌ای، عوامل مداخله‌ای، راهبردها، پیامدها و دستاوردها استخراج می‌شود و مدل پارادایمی شکل می‌گیرد.

سوال‌های پژوهش:

- مقوله‌های (ابعاد) اصلی تشکیل دهنده مدرسه زندگی برای دوره ابتدایی کدامند؟
- شرایط علی تأثیرگذار بر مدرسه زندگی کدامند؟

- راهبردها در مدرسه زندگی کدام‌اند؟
- عوامل زمینه‌ای در مدرسه زندگی کدام‌اند؟
- عوامل مداخله‌ای در مدرسه زندگی کدام‌اند؟
- پیامدهای استقرار مدرسه زندگی کدام‌اند؟
- مدل مناسب مدرسه زندگی برای دوره ابتدایی چیست؟

پیشینه پژوهش

تعدادی از محققان به پژوهش‌های مرتبطی در راستای مدرسه زندگی پرداخته‌اند و هر کدام از این پژوهش‌ها به طور جداگانه ابعاد، محورها و عواملی را برای استقرار مدرسه زندگی شناسایی کرده‌اند. (Yasemi & et al, 2019) در پژوهشی با عنوان طراحی الگوی مدرسه خلاق برای دوره‌ی ابتدایی که با رویکرد کیفی و به روش تطبیقی- اسنادی انجام داده‌اند ابعاد و مؤلفه‌های مدرسه خلاق در دوره ابتدایی را در شش بعد شناسایی کردند که شامل: مدیر خلاق، معلم خلاق، دانش‌آموز خلاق، خانواده خلاق، برنامه درسی خلاق و فرهنگ خلاق می‌باشد. در پژوهش دیگری (Farah Bakhsh & et al, 2015) در تحقیق خود که با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر استقرار مدرسه زندگی در مدارس ابتدایی خرم‌آباد با روش توصیفی- پیمایشی انجام دادند. نتایج حاصل این پژوهش بیانگر این است که تغییر نگاه والدین، دانش‌آموزان، معلمان و نظام آموزش و پرورش به مدرسه، نیروی انسانی مجرب و خلاق، طراحی یک برنامه درسی جامع، تغییر فرآیند یاددهی و یادگیری، تجدید نظر در اهداف آموزشی و درسی، هماهنگ کردن با بخش‌های مختلف (اقتصادی، اجتماعی و سیاسی) جامعه، تغییر ساختار آموزش و پرورش از نظام بسته به نظام باز، فضای آموزشی متناسب، تغییر در محتوای آموزشی و تخصیص بودجه مناسب، عوامل استقرار مدرسه زندگی را تبیین می‌نمایند. (Heydari Fard, 2014) در پژوهش خود که با هدف طراحی، آزمون و پیشنهاد الگوی مدرسه نوآور انجام شد؛ رهبر آموزشی نوآور، فرهنگ و جوسازمانی نوآورانه، ساختار سازمانی توانمندساز و حامی نوآوری و معلم نوآور را به عنوان ابعاد مدرسه نوآور معرفی کردند. (Karimi, 2011) در پژوهشی با عنوان همانندی‌های مدرسه زندگی با زندگی مدرسه‌ای، تلاش کرده است ضمن آسیب‌شناسی و بازنمایی کارکرد اجتماعی مدارس امروز و باز تعریف رابطه میان زیستن و آموختن بر اساس آنچه در وضع موجود آموزش مدارس جاری است، موضوع «مدرسه زندگی» و «زندگی مدرسه‌ای» به چالش کشیده شود تا از این طریق همانندی و ناهمانندی میان مدرسه زندگی و زندگی مدرسه‌ای روشن گردد. ایشان معتقد هستند آنچه معمولاً در متن آموزه‌های

مدرسه‌ای به فراموشی سپرده شده اصل کنشگری دانش‌آموزان است؛ در حالی که مدرسه باید نمایانگر زندگی در فعال‌ترین و خلاق‌ترین شکل آن باشد؛ همان نوع زندگی که در محیط خانه جریان دارد. از این رو توجه به نیازهای واقعی دانش‌آموزان و ارتباط آن‌ها با محتوای برنامه درسی مدارس برای برخورداری آن‌ها از زندگی خلاق و شاداب امری ضروری است. تجدید نظر در اهداف، روش‌ها و فعالیت‌های فوق برنامه دانش‌آموزان به منظور برقراری پیوند میان این فعالیت‌ها با نیازهای واقعی دانش‌آموزان در زندگی، بازنگری محتوای آموزشی و تربیتی بر اساس مراحل تحول رشد و نیازهای زیستی، روانی و اجتماعی دانش‌آموزان و تبدیل زندگی مدرسه‌ای به مدرسه زندگی از طریق درگیر ساختن دانش‌آموزان با واقعیت‌های زندگی در قالب بازیابی تجربیات به دست آمده و فعالیت‌های اجتماعی از جمله پیشنهادات این نویسنده در راستای مدرسه زندگی می‌باشد.

(Mahrozadeh & Abbasi, 2011) با هدف تبیین مبانی فلسفی مدرسه زندگی، پژوهشی را با عنوان «مدرسه زندگی، ماهیت و چگونگی تحقق آن» با روش توصیفی-تحلیلی انجام دادند. ایشان در مقاله خود ذکر کرده‌اند که در مدرسه زندگی هدف‌ها از پیش تعیین نمی‌شود، بلکه بنا به موقعیت و در حین عمل ظهور می‌یابد. محتوا نیز از پیش تعیین نمی‌شود، محتوای درسی و موقعیت‌های تربیتی به نحوی تدارک دیده می‌شود که به پرورش مهارت‌های اجتماعی، مهارت حل مسأله، قوه خلاقیت و تفکر انتقادی منجر شود. در چنین مدرسه‌ای محیط شاد و سازنده است. روش تدریس بر فعالیت شاگرد مبتنی است. نقش معلم مدیریت کلاس درس نیست، بلکه معلم، راهنما و هدایت کننده‌ی یادگیری و شاگرد، محور جریان تربیتی است. بر اساس یافته‌های این تحقیق می‌توان از جنبه‌های مورد تأیید مدرسه زندگی در جهت ایجاد تغییرات سودمند در نظام آموزش و پرورش بهره گرفت. (Adib, 2011) در تحقیق خود که با روش تحلیلی-استنتاجی و پیمایشی انجام یافته است به ارائه الگوی بهینه برای برنامه درسی مبتنی بر مهارت‌های مورد نیاز دانش‌آموزان در مدرسه زندگی پرداختند. نتایج تحقیق نشان داد ۱. اولویت‌های اول مهارت‌های زندگی مورد نیاز به مقوله توانمندی‌های روانی اجتماعی مانند خودآگاهی و داشتن هدف، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های ارتباط بین فردی، حل مسئله و تصمیم‌گیری تعلق دارد. ۲. الگوی بهینه ساختار برنامه درسی مهارت‌های زندگی به صورت تلفیقی است. ایشان در مقاله خود به این امر اشاره دارند که آموزش مهارت‌های زندگی در قالب برنامه درسی قصد شده، به موازات بهبود کیفیت آموزشی در یک محیط امن و جو اجتماعی و مدیریتی مساعد، موجب تحقق یافتن رسالت اصلی مدرسه زندگی خواهد شد.

ایجاد چنین فضایی در واقع امیدی دوباره در جو نمره- محور و کنکور زده‌ی مدارس است. ایشان همچنین به نقش مهم و اثرگذار معلم به عنوان مجری برنامه درسی اشاره داشته و ایجاد تغییر در نظام تربیت معلم را ضرورتی در راستای موفقیت برنامه‌ها و دستیابی به اهداف آن‌ها می‌دانند. (Mansour, 2011) در پژوهشی با عنوان «مدرسه زندگی در گیر و دار با برنامه‌ها و روش‌ها» با طرح دو گرایش بزرگ «نظام باز» و «نظام بسته»، بیان کرده‌اند که در الگوی نظام بسته‌ی آموزش، همه چیز (محتوا، هدف، راهبردها) از پیش تعیین شده و لوازم تربیتی برای همه یکسان است لذا برای اجتناب از ضایعات بی‌شمار باید به نظام باز روی آورد. در این نوع نظام (باز) است که می‌توان به طرح درست‌ترین موضع‌گیری در قلمرو برنامه و روش پرداخت. نظام باز با شکل‌دهی به برنامه‌های عملیاتی در ارتباط تنگاتنگ با زندگی و به کار بستن آن‌ها با روش آموزش بالینی، به دوگانگی سنتی برنامه و روش پایان خواهد داد. (Zuelm, 2008) نیز به مواردی همچون مدیریت (برخورداری از برتری تربیتی، اخلاقی، علمی و مقبولیت عمومی)، معلمان (استقبال از مواد آموزشی و فناوری‌های جدید، دارای مهارت ارتباطی، رفتار دوستانه با فراگیران)، دانش‌آموزان (عضو مؤثر و فعال در مدرسه، مشارکت و تلاش در امور مدرسه، خلاق، پژوهنده)، فضای کالبدی (جذاب، منظم، بانشاط و دارای امکانات برای مطالعه و ...)، ارزشیابی (ارزشیابی همه عناصر با معیارهای جامع، شفاف و منصفانه، مشارکت همه عناصر انسانی در ارزشیابی)، فضای فرهنگی تربیتی (حاکم بودن فضای احترام و کمک، مشورت و مشارکت، نقدپذیری، رعایت حقوق متقابل و اظهارنظر همه)، ضوابط و مقررات (تعیین و اجرای صحیح ضوابط از طریق مشورت با ذی‌نفعان و مشارکت همه عوامل مدرسه در آن) و ... به عنوان عناصر مدرسه زندگی اشاره نموده است. نتایج تحقیق (Bayram & Eksioglu, 2020) با عنوان «رابطه بین ادراک کیفیت زندگی مدرسه در دانش‌آموزان دبیرستانی و گرایش آن‌ها به یادگیری مادام‌العمر» نشان داد که بین کیفیت زندگی در مدرسه و یادگیری مادام‌العمر رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. (Ozden Yurdakul, 2020) در پژوهشی به بررسی رابطه بین نگرش به فعالیت بدنی و رضایت از زندگی مدرسه در دانش‌آموزان متوسطه پرداختند. در این مطالعه مشاهده شده است که ابعاد جامعه‌پذیری و اعتماد به نفس که ابعاد فرعی نگرش به فعالیت بدنی هستند، بر رضایت از زندگی مدرسه‌ای تأثیر مثبت دارند و از نظر آماری معنادار هستند. در نتیجه، محیط‌های فعالیت بدنی بر احساس اجتماعی شدن و اعتماد به نفس دانش‌آموزان تأثیر مثبت می‌گذارند، که تصور می‌شود بر رضایت از زندگی دانش‌آموزان در مدرسه تأثیر مثبت می‌گذارد. (Martin & et al,

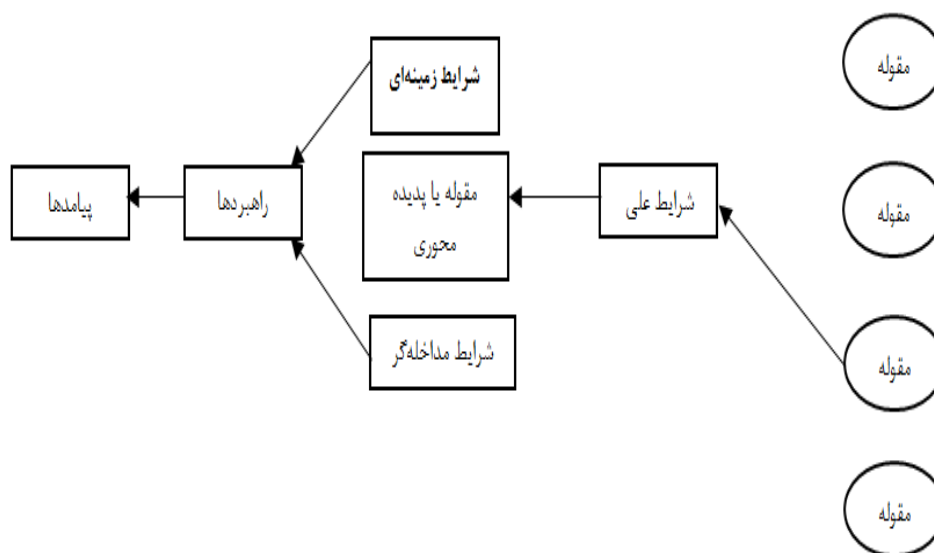
(2007) ذکر می‌کند که کودکان آموزش‌دیده‌ی مدارس خانگی نسبت به فراگیرانی که دوره‌های تحصیل رسمی را طی کرده‌اند از نظر امیدواری، نشاط، اعتمادبنفس، ابراز وجود، خوش‌بینی زندگی از برتری معناداری برخوردارند.

با عنایت به پیشینه‌ی مذکور می‌توان نتیجه گرفت سابقه‌ی مطالعات مربوط به مدرسه زندگی نشان می‌دهد که در تحقیقات درون مرزی و به ویژه در تحقیقات برون مرزی به ندرت به صورت مستقیم و منسجم به این حوزه پرداخته شده است؛ و هر کدام از این پژوهش‌های انجام یافته فقط تعدادی از عوامل مؤثر در استقرار مدرسه زندگی را ذکر کرده‌اند که هرچند می‌تواند در هموارسازی این مسیر تأثیرگذار باشد، اما با وجود اهمیت موضوع، این عوامل به وجودآورنده‌ی مدرسه زندگی به صورت جامع مدنظر قرار نگرفته بلکه به صورت پراکنده و جداگانه توسط مطالعات پیشین ذکر شده است و این پراکندگی شکافی در تحقیقات مرتبط به شمار می‌آید. به طور کلی از جمله مفاهیم مشابه اشاره شده در ادبیات موجود عبارتند از: تاکید بر نقش و شایستگی‌های مدیر مدرسه (et al, & Yasemi 2019; Farah Bakhsh & et al, 2015; Adib, 2011; Heydari Fard, 2014; Zuelm, 2008)؛ نقش و قابلیت‌های معلم (Mahrozadeh & Abbasi, 2011; Zuelm, 2008; et al, 2019)؛ فعالیت و مشارکت دانش‌آموز (Yasemi & et al, 2019; Farah Bakhsh & et al, 2015; Adib, 2011; Heydari Fard, 2014; et al, 2019)؛ ساختار (Mansour, 2011; Farah Bakhsh & et al, 2015; Heydari Fard, 2014; et al, 2019)؛ فرهنگ (Heydari Fard, 2014; Farah Bakhsh & et al, 2015; Yasemi 2019; Zuelm, 2008)؛ طراحی فضا، ساختمان، تجهیزات و محیط مناسب در این زمینه (Farah Bakhsh & et al, 2015; Adib, 2011; Farah Bakhsh & et al, 2015; Mansour, 2011)؛ روش (Farah Bakhsh & et al, 2019; Yasemi & et al, 2019; Farah Bakhsh & et al, 2015; Adib, 2011; Mahrozadeh & Abbasi, 2011; Karimi, 2011; Zuelm, 2008)؛ لذا از آنجایی که چهارچوب جامعی برای شناسایی عوامل مؤثر بر تحقق مدرسه زندگی وجود ندارد، پژوهش حاضر در صدد توسعه یافته‌های قبلی و طراحی مدل پارادایمی مناسب در این رابطه می‌باشد که ضمن یکپارچه‌سازی مطالعات قبلی، الگو و تصویری جامع در این رابطه ارائه دهد تا نگرشی روشن از ماهیت مدرسه مذکور به دست دهد و رهنمودی باشد برای دست‌اندرکاران نظام تعلیم و تربیت.

روش پژوهش

این پژوهش دارای رویکرد کیفی^۱ است و از روش نظریه داده‌بنیاد استفاده شده است. دلیل استفاده از روش داده‌بنیاد در پژوهش حاضر این بود که مدلی برای تبیین مدرسه‌زندگی وجود ندارد و به کارگیری این روش پژوهش می‌تواند چنین چارچوبی را فراهم آورد. روش گردن‌د تئوری^۲ یا نظریه داده‌بنیاد، شیوه پژوهش کیفی است که به وسیله آن با استفاده از یک دسته داده، نظریه‌ای تکوین می‌یابد (Creswell, 2007). در نظریه داده‌بنیاد پژوهشگر به دنبال این است که از طریق یکی از رهیافت‌های این رویکرد با بررسی نظام‌مند داده‌های کیفی، نظریه تولید کند. در این پژوهش از رهیافت نظام‌مند (Strauss & Corbin, 1998) استفاده شده است. بر اساس این رهیافت، مجموع مقوله‌های استخراج شده از داده‌های خام در قالب مدل پارادایمی که مبتنی بر شناسایی عناصر شش‌گانه‌ی شرایط علی^۳، شرایط زمینه‌ای^۴، راهبردها و اقدامات^۵، شرایط مداخله‌گر^۶، پیامدها^۷، پدیده محوری^۸) است، قرار می‌گیرند. این روش سیستماتیک دارای سه مرحله اصلی کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی است. کدگذاری در روش نظریه زمینه‌ای نشان‌دهنده عملیاتی است که در آن داده‌ها خرد شده، مفهوم‌پردازی می‌شوند و آنگاه با روش‌های تازه دوباره به هم پیوند می‌خورند (Bashokooh Ajirloo & et al, 2020). الگوی کدگذاری نظریه داده‌بنیاد در شکل (۱) آمده است.

-
1. Qualitative research
 2. Grounded Theory
 3. Causal Conditions
 4. Context Conditions
 5. Strategies
 6. Intervening Conditions
 7. Consequences
 8. Core Category

شکل ۱) الگوی کدگذاری نظریه داده‌بنیاد؛ از کدگذاری باز تا الگوی کدگذاری محوری (کرسول، ۲۰۰۷)

جامعه‌ی آماری تحقیق شامل پژوهش‌های پیشین (مقالات علمی پژوهشی، طرح‌ها، کتاب‌ها، رساله‌ها و پایان‌نامه‌ها) در زمینه‌ی موضوع است که با رویکرد هدفمند مرتبط‌ترین مطالعات به عنوان نمونه آماری انتخاب شد. برای گردآوری داده‌های پژوهش در این بخش نشریه‌های داخلی و خارجی در خصوص مقالات مرتبط با موضوع مورد بررسی قرار گرفت. به این منظور پایگاه‌های داده داخلی (مگ ایران، ایران داک، علم نت، نورمگز و سیویلیکا) و پایگاه‌های علمی معتبر خارجی (ابسکو، اسپرینگر^۲، ساینس دایرکت^۳، اریک^۴ و گوگل اسکالر^۵) در مجموع ده پایگاه با کلیدواژه‌ی موردنظر و مرتبط با موضوع بین سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۰۰ مورد جستجو قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات در پژوهش حاضر از روش کدگذاری (باز، محوری، انتخابی) استفاده شد تا در انتها مدل پارادایمی منطقی یا تصویری عینی از نظریه‌ی خلق شده ترسیم گردد. مراحل کلی تحلیل داده‌ها براساس مدل پارادایمی اشتراوس و کوربین بدین شرح است: ابتدا متون منتخب یک بار مطالعه

1. EBSCO
2. Springer
3. Science Direct
4. ERIC
5. Google Scholar

شدند تا نگاهی کلی به آن‌ها اتخاذ شود. سپس کدگذاری و تحلیل پاراگراف به پاراگراف و خط به خط متن انجام شد که براساس آن کدهای باز شکل گرفتند. در مرحله بعد مفاهیم را استخراج نموده و بعد مفاهیم مستخرج هم دسته‌بندی شد و براساس آن مقوله‌سازی صورت گرفت. پس از انجام کدگذاری باز در سطح مفهوم و مقوله، در کدگذاری محوری، مقوله‌های مستخرج براساس مدل پارادایمی اشتراوس و کوربین دسته‌بندی گردیدند و طی مرحله کدگذاری محوری و انتخابی، مدل مدرسه زندگی با مشخص شدن مقوله محوری، ویژگی‌ها و ابعاد مختلف دیگر مقوله‌ها و نحوه ارتباط آن‌ها باهم شکل گرفت.

در این مطالعه پس از تحلیل کیفی اسناد و متون و شناسایی مقوله‌ها و گویه‌های مدل مدرسه زندگی برای دوره ابتدایی، در مرحله کمی از طریق تکنیک دلفی کلاسیک تعدیل یافته (تک مرحله- ای) به تأیید آن‌ها پرداخته شد. در مرحله دلفی پرسشنامه برگرفته از ۷ مقوله و ۵۶ گویه با پاسخ بلی/خیر در اختیار افراد منتخب قرار گرفت. جهت بررسی دلفی از ۱۰ خبره با میانگین سنی ۳۸/۷۰ سال و با انحراف معیار ۵/۰۳ در دامنه سنی ۳۲-۴۷ سال مورد بررسی قرار گرفتند. ۴۰ درصد خبرگان را مردان و ۶۰ درصد زنان تشکیل داده بودند. به طوری که ۵۰ درصد خبرگان دارای سطح تحصیلات کارشناسی ارشد و ۵۰ درصد دکتری بودند. یافته‌های استنباطی نشان داد، میزان توافق خبرگان بر روی تمامی مقوله‌های مدل مدرسه زندگی برای دوره ابتدایی و همچنین بر روی تمامی گویه‌های هر یک از مقوله‌ها، بالاتر از ۷۰ درصد پاسخ مثبت است. لذا میزان توافق ۷۰ درصد خبرگان، معیار تأیید مقوله‌ها و گویه‌ها می‌باشد. به دلیل آنکه اکثریت پاسخ دهندگان مقوله‌ها و گویه‌های مدل مدرسه زندگی برای دوره ابتدایی را تأیید کردند، الگوی دلفی تک مرحله‌ای در نظر گرفته شد.

یافته‌های پژوهش

براساس طرح نظام‌مند داده بنیاد برای تحلیل داده‌های کیفی سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی انجام شد. از داده‌های خام اولیه ۱۰۵۲ نکته کلیدی در قالب ۱۴۵ مفهوم ضمن کدگذاری باز استخراج و مفاهیم مذکور در قالب ۳۲ مؤلفه و ۷ مقوله اصلی دسته‌بندی شد. نحوه استخراج و ادغام بدین صورت بود که ابتدا کلیه جملات و پاراگراف‌ها مطالعه شد و نکات کلیدی نوشته شد سپس جملاتی که دارای بار معنایی بودند در قالب مفهوم استخراج شدند. در مرحله اول مفاهیم مشابه ادغام شدند و کدهای محوری را شکل دادند و ادغام کدهای

محوری مشابه نیز موجب تشکیل کدهای انتخابی شد. یافته‌های حاصل از بررسی دقیق متون و پژوهش‌های مرتبط پیشین بر اساس اجزای گراند تئوری تنظیم و جدول مربوط به کدهای باز یا مفاهیم استخراج شده و کدهای محوری و انتخابی آماده شد (جدول ۱).

جدول ۱) مفاهیم، مؤلفه‌ها و مقولات مستخرج از داده‌های کیفی بر اساس اجزای نظریه داده بنیاد

عناصر پارادایم گرند تئوری	کدگذاری گزینشی (کشف مقولات)	کدگذاری محوری (کشف مؤلفه‌ها)	کدگذاری باز (کشف مفاهیم)		
شرایط علی	صلاحیت مدیر	بینش حرفه‌ای	نگاه خلاقانه		
			آگاهی تکنولوژیکی		
			پژوهش‌مداری		
		رهبری آموزشی	نفوذ و ایجاد انگیزه		
	شایستگی ایجاد تغییر و تحول				
	مهارت ادراکی	اخلاق حرفه‌ای	مهارت ارتباطی		
			تفکر نظام‌مند		
			توانایی درک پیچیدگی‌ها		
			قابلیت ذهنی		
	صلاحیت معلم	مهارتی	دانشی	پایبندی به اصول اخلاقی	
				سعه صدر	
				مشارکت‌طلبی	
		حرفه‌ای	مهارت‌های حرفه‌ای	مهارت‌های حرفه‌ای	وجدان کاری
					عدالت محوری
آگاهی از روش‌ها و فنون تدریس					
شناخت مبانی و اصول تعلیم و تربیت					
آشنایی با روان‌شناسی تربیت					
مدیریت کلاس درس					
بهره‌گیری از شیوه‌های مناسب ارزشیابی					
به کارگیری شیوه‌های نوین تشویق و ترغیب					
شخصیتی	شخصیتی	شخصیتی	داشتن طرح درس		
			صلاحیت پژوهشی		
			مهارت فناورانه		
			مشارکت‌جویی و روحیه کار گروهی		
			ذوق هنری و زیبایی‌شناختی		
خلاقیت					
رأفت					
انعطاف					

آراستگی ظاهری			
خوش خلق و خوش روحیه			
آزادی عمل معلمان در تعیین و اجرای برنامه‌ها	عدم تمرکز	ساختار ارگانیک	شرایط زمینه‌ای
دسترسی به اطلاعات و کنترل بر فرآیندها			
تفویض اختیارات در محدوده کاری			
کانون کنترل فعالیت‌های خود			
وضع مقررات با مشارکت عاملان مدرسه			
تصمیم‌گیری مستقل			
توسعه توانایی‌ها و ظرفیت‌های افراد مدرسه	توانمندساز		
بهبودی از طریق اجرای دوره‌های آموزشی			
برقراری شرایط آموزش‌های ضمن خدمت کاربردی			
ایجاد شرایط کارگاه‌های عملی			
توسعه تخصص افراد مدرسه			
واکنش مناسب نسبت به تحولات	منعطف		
تغییر فعالانه و خلاقانه در مقابل تحولات			
سازگاری رویه‌ها با شرایط مدرسه و افراد			
انعطاف در رویه‌ها، قوانین و مقررات مدرسه			
حرکت به سمت تحول و پرهیز از سکون	پویا		
محیط و فضای فعال، جذاب و شاداب آموزشی			
وجود شرایط تحرک کاری در افراد مدرسه			
وجود یک نظام همکاری فعال و پویا در مدرسه			
وجود فضای همدلانه در مدرسه	فرهنگ حامی	فرهنگ مثبت اندیشی	
فضای پشتیبانی از خلاقیت دانش‌آموزان			
حمایت مادی و معنوی از عاملان مدرسه			
جو و محیطی امن و مراقبتی برای یادگیری			
جو استقبال و حفاظت از خلاقیت افراد مدرسه			
اشتراک تجارب حرفه‌ای یا عملیاتی	تسهیم دانش		
نشر نوآوری بین همکاران			
تبادل افکار			
سهیم شدن در اطلاعات یکدیگر			
اشتراک ایده‌ها و همکاری‌های دانشی			
گشودگی روابط	اعتماد و احترام		
فضای تعاملی و مبتنی بر اطمینان و حرمت			
فضای صمیمی و قابل اعتماد			
اعتماد و احترام متقابل بین افراد مدرسه			

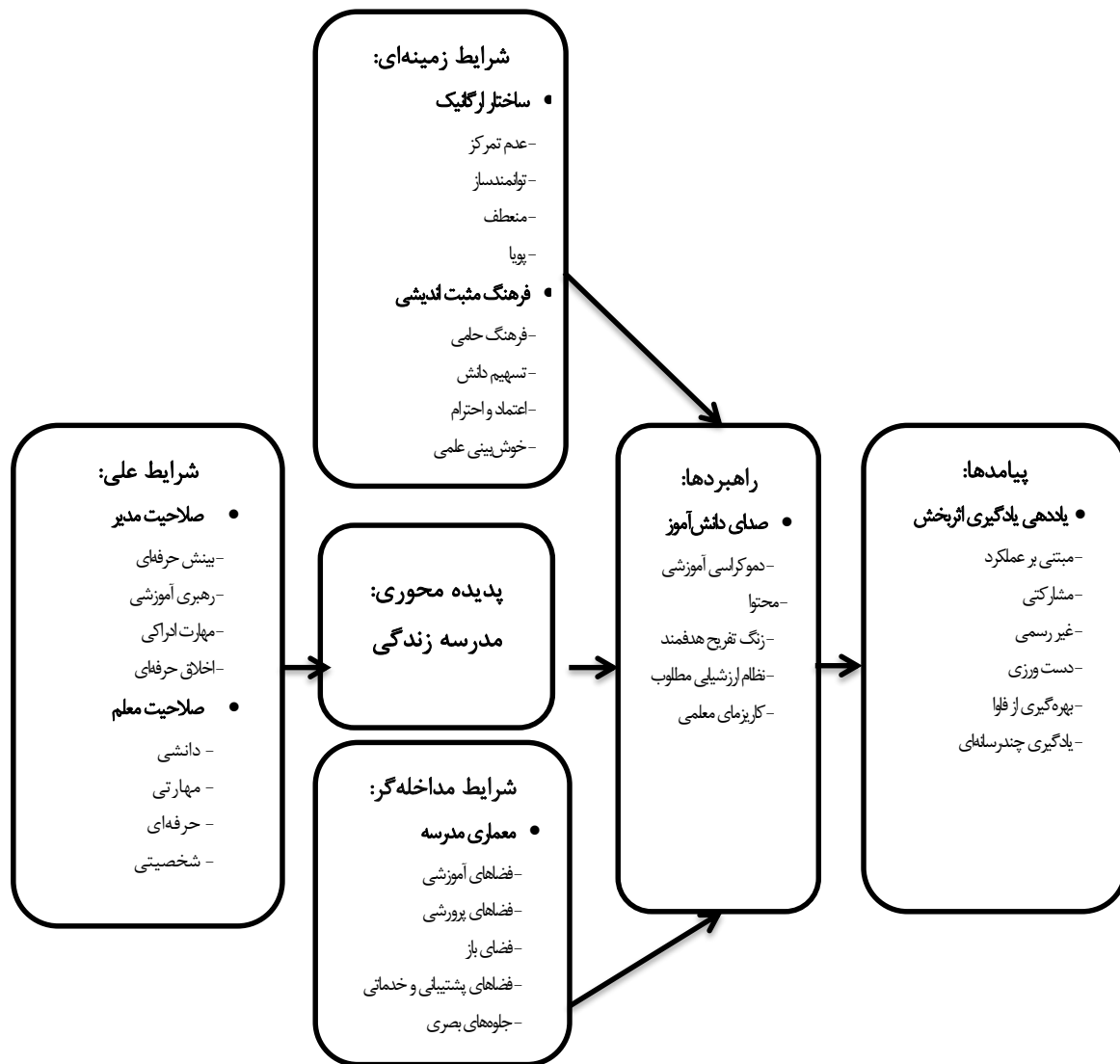
وجود شرایط و محیط ایمن و عاری از ترس			
وجود محیط مثبت برای مدرسه با تأکید علمی	خوش‌بینی علمی		
اعتماد و باور خوش‌بینانه به معلم و دانش‌آموزان			
تأکید بر ویژگی‌های مثبت دانش‌آموزان، کلاس و مدرسه			
باورهای مربوط به قوت‌ها و ظرفیت‌های درونی مدرسه			
اعتماد به والدین و پذیرا بودن آن‌ها در کلاس			
ایجاد امکاناتی مانند کارگاه	فضاهای آموزشی	معماری مدرسه	شرایط مداخله‌گر
وجود آزمایشگاه‌های غنی			
سازماندهی پویا و سازنده‌ی کلاس درس			
تناسب کلاس درس با فیزیک بدن کودکان	فضاهای پرورشی		
ایجاد فضای دلپذیر و شاداب نمازخانه			
وجود کتابخانه دارای کتب غیردرسی و سالن مطالعه			
مجهز بودن مدارس به اتاق موسیقی			
فضای مناسب بازی‌های نمایشی و قصه‌خوانی			
تعبیه‌ی فضا و محیطی برای نمایش و تئاتر کودکان			
عناصر و مواد طبیعی نظیر فضای سبز، گیاهان و درختان	فضای باز		
فضای فیزیکی سرشار از کُنده‌های قدیمی و فعالیت حشرات و حیوانات			
ضرورت توجه به سالن ورزش و زمین چمن در مدارس ابتدایی			
بهره‌گیری از عناصر طبیعی مانند تپه‌های خاکی و گودال ماسه			
وجود حوضچه‌های کم عمق با رعایت امنیت			
دسترسی راحت به سرویس‌های بهداشتی و آب‌خوری در مدارس ابتدایی	فضاهای پشتیبانی و خدماتی		
فضای آبدارخانه متناسب با تعداد پرسنل			
استقرار بوفه و غذاخوری			
وجود تهویه مناسب، تناسب دمایی و درجه هوای کلاس			
تجهیزات سرمایشی و گرمایشی			
ضرورت وجود انبار جهت قرارگیری مراکز کنترل			

برق و آب			
نورپردازی طبیعی و مصنوعی مطابق با الگوی رفتاری دانش‌آموزان	جلوه‌های بصری		
ایجاد نقاشی‌های دیواری			
چیدمان و دکوراسیون داخلی کلاس			
تأمین کف‌سازی‌های مناسب			
استفاده از رنگ‌های شاد، متنوع و متناسب			
کیفیت نور و روشنایی			
تناسب شکل و رنگ دیوار، سقف و کف			
مشارکت آموزشی	مشارکت آموزشی		راهبردها
مشارکت پرورشی			
مشارکت اجتماعی			
مشارکت در تصمیم‌سازی			
شنیده شدن نظرات			
سودمندی	محتوا	صدای دانش‌آموز	
پویایی			
زیبایی			
رشد فیزیکی	رشد تفریح هدفمند		
رشد اجتماعی			
رشد شناختی			
رشد عاطفی			
تناسب	نظام ارزشیابی مطلوب		
جامعیت			
استمرار			
مبتنی بر مشارکت			
منصفانه و شفاف			
ارزشیابی برای تعالی و اصلاح			
ملاحظه‌گری معلم	کاربزمای معلمی		
خیرخواهی معلم			
اثرگذاری ترغیبی معلم			
فعالیت‌های عملی	مبتنی بر عملکرد	یادگیری	پیامدها
انجام آزمایش		یاددهی اثربخش	
دستکاری عینی و محسوس مواد و لوازم			
تجربه‌های دست اول			
دستکاری وسایل و مواد آزمایشگاهی			

بهره‌مندی از تجارب والدین و بازدید کنندگان از مدرسه	مشارکتی		
ارتباط با تجارب بزرگسالان در داخل مدرسه			
یادگیری از طریق تعامل با همسالان ماهرتر خود			
اشتراک نظرات با اعضای گروه			
اشتراک‌گذاری تجارب توسط صاحبان مشاغل با دانش‌آموزان			
یادگیری از طریق بازی	غیر رسمی		
یادگیری‌های طبیعی و آزاد			
ایجاد فرصت یادگیری معنادار از طریق نمایش و تئاتر درسی			
یادگیری با حضور در باغ وحش، موزه، حیات وحش			
جمع‌آوری صدف‌ها، انواع سنگ‌ها و دیگر کلکسیون‌ها			
استفاده از وسایل و ابزار جهت یادگیری	دست‌ورزی		
به کارگیری ابزاری چون چوب‌خط، چرتکه و مهره‌های شمارش			
استفاده از چینه			
اشیای فیزیکی و ابزاری چون گیره، مداد، متر، خط‌کش، مقواهای رنگی			
کاربرد دست‌سازه در آموزش			
کاربرد رایانه، اینترنت، پست الکترونیکی و شبکه‌ها	بهره‌گیری از فاوا		
به کارگیری نرم‌افزارهای آموزشی			
بازی‌های آموزشی رایانه‌ای			
استفاده از نرم‌افزارها و برد هوشمند	یادگیری چندرسانه‌ای		
به کارگیری فیلم و نوارهای ویدئویی آموزشی دروس			
استفاده از عکس، نمودارها، نقشه‌ها و اشکال آموزشی			
بهره‌گیری از پروژکتور و پاورپوینت			
نمایش تصویری مطالب درسی			

با توجه به جدول ۱ و نیز فرایند کدگذاری محوری و گزینشی از مفاهیم برخاسته از کدهای باز بر اساس عناصر نظریه داده بنیاد می‌توان چنین گفت که مفهوم مدرسه زندگی از ۷ مقوله اصلی، ۳۲ مؤلفه و ۱۴۵ مفهوم به اشباع نظری رسیده است. با

بررسی و تجمیع این کدها مدل پارادایمی الگوی مدرسه زندگی بر اساس نظریه داده بنیاد ترسیم شد. در این مدل هر طبقه با توجه به شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها بررسی شدند. مدل ترسیمی ارائه شده در شکل ۲ بیان تصویری این روابط است.

شکل ۲) الگوی کیفی پژوهش: عوامل مؤثر بر استقرار مدرسه زندگی (براساس طرح نظام‌مند نظریه داده بنیاد)، (منبع: یافته‌های پژوهش حاضر)

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش طراحی مدل پارادایمی مدرسه زندگی بود که به روش داده‌بنیاد انجام گرفت. در این راستا بر پایه‌ی منابع داخلی و خارجی، مقوله‌های تأثیرگذار بر استقرار و تحقق مدرسه زندگی مشخص شد. در تبیین نتایج حاصل و عناصر و اجزای الگوی برگرفته از داده‌های پژوهش، نخست مشخص شد که یکی از مؤلفه‌های اثرگذار در استقرار مدرسه زندگی، صلاحیت منابع انسانی است. منابع انسانی هر سازمان مهم‌ترین و باارزش‌ترین عامل حیات آن است که بر تمامی ابعاد سازمان و ارتباط آن با عوامل بیرون از خود اثر دارد و مهم‌ترین عنصر مؤثر بر نتایج و اثرات عملکرد آن نیروی انسانی فعال سازمان است (Aminbeidokhti & et al, 2022) که در این رابطه صلاحیت‌های حرفه‌ای و شخصیتی مدیر مدرسه و معلم، دارای اهمیت بالایی می‌باشد. مدارس نوآور از لحاظ سبک رهبری مدیر مدرسه و میزان حرفه‌گرایی معلمان با مدارس دیگر تفاوت دارند (Heydari Fard & et al, 2016). به اعتقاد (Zuelm, 2008) گام برداشتن به سوی تحقق مدرسه‌ی زندگی مستلزم به کارگیری توانمندترین و نخبه‌ترین نیروهای آموزشی و پرورش در منصب و جایگاه مدیریت مدرسه است. لذا صلاحیت مدیر به عنوان یک عامل مؤثر در تحقق مدرسه زندگی در ذیل شرایط علی آمده است. علاوه بر این، شالوده و اساس یک سیستم آموزشی موفق را معلمان تشکیل می‌دهند (Arefnejad, 2016). معلمان اصلی‌ترین منابع انسانی آموزش و پرورش کشور هستند و میزان توانایی، مهارت و شایستگی ایشان بر کیفیت و اثربخشی فرایند آموزش و تربیت اثرگذار است (Aminbeidokhti & et al, 2022). برخی اثربخشی معلم را علاوه بر ویژگی‌های شخصیتهای در موارد متفاوت دیگری همچون تخصص‌های حرفه‌ای می‌دانند؛ در واقع به نظر می‌رسد معلم خوب بسیاری از ویژگی‌ها و صلاحیت‌های اخلاقی، هنجاری و نیز تخصص‌های لازم را باید دارا باشد (Mozaffaripour, 2015). لذا صلاحیت معلم نیز به عنوان عاملی علی با مدرسه زندگی در ارتباط است. بر این اساس، عناصر و مؤلفه‌های مهمی که ذیل شرایط علی یعنی صلاحیت مدیر و صلاحیت معلم آمده است شامل: بینش حرفه‌ای، رهبری آموزشی، مهارت ادراکی و اخلاق حرفه‌ای مدیر مدرسه و همچنین صلاحیت‌های دانشی، مهارتی، حرفه‌ای و شخصیتی معلم می‌باشد. پژوهش‌های مختلف تأیید کننده‌ی نقش مثبت ویژگی‌ها و صلاحیت‌های مدیر آموزشی و معلم در این راستا می‌باشند که از این میان می‌توان به پژوهش‌های (Haji Mohammadi & et al, 1400)؛ (Khanifar and et)؛ (Paraz and Heydari Fard, 2019)؛ (Gohari Moghadam and et al, 2021)؛ (al, 2019)؛ (Qardaku, 2019)؛ (Bonyadi & et al 2017)؛ (Akin & et al, 2016)؛ (2013)

(Jacobson, 2011)؛ (Zare & et al, 2012)؛ (Raelin, 2006)؛ (Thanomwan & Dhatthakan, اشاره کرد. راهبرد موثر برای حرکت رو به جلوی استقرار و تحقق مدرسه زندگی، ایجاد بستر مناسب برای ارج نهادن به آوای دانش‌آموزان و شنیدن صدای آن‌هاست. به منظور دسته‌بندی پیشایندهای تحقق صدای دانش‌آموز از پنج مؤلفه‌ی جامع استفاده شد که شامل دموکراسی آموزشی، کاریزمای معلمی، نظام ارزشیابی مطلوب، محتوا و زنگ تفریح هدفمند می‌باشد. در بحث تحقق صدای دانش‌آموز کدها و عوامل زیرمجموعه‌ی مرتبط با پنج دسته‌بندی فوق در مطالعات قبلی تکرارپذیری بیشتری داشتند و مطالعات بیشتری را به خود اختصاص دادند. دیوئی در مدرسه زندگی به نیاز دانش‌آموزان برای ابراز افکار و عقاید خود، ارج می‌نهد. به نظر او دانش‌آموز، پژوهنده و خلاق است پس باید فرصت‌هایی را در اختیار شاگردان قرار داد تا آن‌ها بتوانند افکار و عقاید و هنرمندی خود را آزادانه و آشکارا به دیگران عرضه کنند (به نقل از Mahrozadeh & Abbasi, 2011)؛ تحقق صدای دانش‌آموز به دنبال گوش دادن و پاسخگویی به آن‌ها به عنوان ذینفعان اصلی، هدفش بهبود نتایج آموزشی و ایجاد محیط یادگیری جذاب، معنی‌دار و پرمحتواست (Mohammadi & et al, 2021). برای این که یادگیرندگان درگیر خلاقیت شوند و به منظور حرکت به سمت استقلال، به تجربه‌های بیشتری با قدرت انتخاب نیاز دارند (Yasemi & et al, 2019). پژوهش‌های (Bararpur, 2016)؛ (Hosseini & Karimi, 2011)؛ (Sheykholeslami & karimiyanpor, 2018)؛ (Davoudi, 2011) (Robertson, 2015) همگی به نوعی بر مشارکت فعال از سوی دانش‌آموزان در ابعاد مختلف به عنوان لازمه‌ی تحقق مدرسه زندگی تأکید دارند.

طبق یافته‌های پژوهش حاضر، شرایط زمینه‌ای به دو مقوله ساختار ارگانیک و فرهنگ مثبت اندیشی تقسیم می‌شوند که این مقوله‌ها زمینه‌ساز استقرار مدرسه زندگی می‌باشند. از مؤلفه‌های مهمی که ذیل ساختار ارگانیک قرار می‌گیرد عدم تمرکز، ساختار توانمندساز، منعطف و پویا می‌باشد. همچنین فرهنگ مثبت اندیشی به چهار مؤلفه شامل فرهنگ حامی، تسهیم دانش، اعتماد و احترام و خوش‌بینی علمی تقسیم می‌شود. برخی از مدیران مدارس موفق استراتژی‌های پشتیبان شامل ایجاد فرهنگ و ساختار مدرسه را به کار گرفته‌اند. مسلماً این استراتژی‌ها در راستای توانمندسازی دانش‌آموزان و ایجاد مدرسه شاد و رفاه‌محور مفید بوده است (Mashayekhi & et al, 2018). هرگونه اصلاح اثربخش در مدارس باید مؤلفه‌ای مانند ساختار مدرسه را مدنظر قرار دهد (Cheraghi & et al, 2019). به اعتقاد (Heydari Fard, 2014) در شرایط کنونی، ساختار متمرکز نظام آموزشی پاسخگوی نیازهای حال و آینده ذی‌نفعان نظام آموزشی نخواهد بود. موضوع اهمیت

ساختار سازمانی در شکل‌گیری فرآیندهای سازمانی و توسعه منابع انسانی مورد توجه سازمان‌ها و محققین قرار گرفته و این مطالعات منجر به تغییرات وسیع در جایگزینی ساختارهای سنتی، متمرکز و غیرفعال با ساختارهای سازمانی پویا، فعال، مشارکتی و خودمدیریتی گردیده است (Mihm & et al, 2010). در واقع ساختارهای سنتی با ویژگی‌هایی چون تمرکز، تقسیم شدید کار، عدم انعطاف در برابر تغییرات محیطی، کنترل نزدیک و شکل مکانیکی خود، هرگونه تحرک و پویایی را از افراد می‌گیرد (Vaezi & Sabzi Karan, 2010). فرهنگ نیز از عوامل زمینه‌ای مؤثر در تحقق مدرسه زندگی می‌باشد. بی‌شک یکی از مهم‌ترین ویژگی مدارس، فرهنگ سالم و مثبت آن مدرسه است. فرهنگ مدرسه عامل پیوند دهنده‌ای است که معلمان، دانش‌آموزان، والدین و مدیران با نگاه، باور، درک و اعتقادات مشترک خود برای هرگونه هماهنگی در تعاملات مستمر نیازمند آن هستند (Taslimi & et al, 2018) و تغییرات مدرسه بدون حمایت فرهنگی نمی‌تواند موفق شود (Heydari Fard, 2015). در بحث شرایط زمینه‌ای به عنوان یکی دیگر از عوامل اثرگذار در تحقق مدرسه‌ی زندگی، کدهای پرتکرار پژوهش که شامل جو و فضای حامی، اعتماد و احترام، عدم تمرکز، توانمندسازی، قوانین انعطاف‌پذیر، ساختار پویا و ... بودند به طور جداگانه در مطالعات Mousavi (2021); (Sasanian, & et al, 2019); (Ghasemzadeh, & et al, 2019); (Chang & Lin, 2017); (Heydari Fard & et al, 2016); (Mihm & et al, 2010); (Castiglione, 2008) نیز مورد تأکید بوده است.

از دیگر کدهای مستخرج به عنوان شرایط مداخله‌گر، معماری مدرسه بود که بر اساس تحلیل صورت گرفته، این شرایط مداخله‌گر تأثیرگذار بر مدرسه زندگی دارای ۵ مؤلفه است که شامل فضاهای آموزشی، فضاهای پرورشی، فضای باز، فضاهای پشتیبانی و خدماتی و جلوه‌های بصری هستند. شادابی در مدارس به صورت تک‌علتی نیست بلکه مجموعه‌ای از عوامل آموزشی، فیزیکی، اجتماعی، فرهنگی و سازمانی در آن تأثیر دارند. مدرسه‌ی زیبا و جذاب و محیط فیزیکی آن برای افراد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، بر احساسات و چگونگی ارتباط با دیگران تأثیر دارد و زمینه را برای یادگیری و شکوفایی استعدادها تسهیل می‌کند (Shafizadeh & Akbari, 2013). جامعه‌شناسان نیز توجه خود را به سمت اهمیت طبیعت و چینش فضا برای یادگیری و درک دانش سوق داده‌اند. در مدرسه خلاق به عنوان مدرسه زندگی قواعد دو جنبه‌ی مذکور به طور کامل به اجرا درمی‌آید و این امر نیازهای یک برنامه آموزش ملی و حتی فراتر از آن را نیز برآورده می‌کند (Hosseini & Bararpur, 2016). کدها و موارد مطرح در مقوله معماری مدرسه در مطالعات

(Khalilikhah & et al, 2021); (Hughes & Morrison, 2020); (Shams Dolatabadi, 2018); (Hosseini & Bararpur, 2016); (Barqi Zanjani, 2015); (Mokhtari, 2014); (Shafizadeh & Akbari, 2013); (Faryad, 2011); (Jack, 2010); (Dyment, 2005); (Bowker & Tearle, 2004); نیز مورد تأکید بوده و با نتایج حاصل از پژوهش‌های مذکور همسو و هماهنگ است.

در نهایت، یاددهی - یادگیری اثربخش به عنوان پیامد و دستاورد در مدرسه زندگی متشکل از ۶ مؤلفه‌ی یاددهی یادگیری مبتنی بر عملکرد، مشارکتی، غیر رسمی، دست‌ورزی، بهره‌گیری از فاوا و یادگیری چند رسانه‌ای می‌باشد. الگوهای آموزشی که دانش‌آموز را در محور فعالیت‌های خود قرار می‌دهند و نیز تکنولوژی آموزشی در صدد تحقق آموزش و یادگیری اثربخش و پایدار هستند که از اهداف مهم نظام‌های آموزشی می‌باشد (Shahalizadeh, 2014). بحث درباره مدرسه زندگی، نگاهی نو به فرآیند یاددهی - یادگیری است (Mahrozadeh & Abbasi, 2011) و تأکید فزاینده بر مدیریت یاددهی و یادگیری به عنوان هسته‌ی مرکزی فعالیت‌های مؤسسات آموزشی می‌باشد (Torani & et al, 2013). به اعتقاد (Hosseini & Bararpur, 2016) از آن جایی که در مدرسه زندگی موضوع اصلی یادگیری از زندگی خود دانش‌آموزان نشئت می‌گیرد آن‌ها گرایش زیادی به یادگیری دارند و مشتاق هستند که مسئول و مالک یادگیری خودشان باشند. هنگامی که می‌خواهیم یادگیری را به زندگی پیوند بزنیم، قصد داریم چند بعدی بودن، به هم پیوستگی الگوها و روند آن را نشان دهیم. این مفاهیم پایه‌های اساسی یادگیری هستند لذا محور اصلی آموزش در مدرسه خلاق، استفاده از تجارب واقعی دنیا و کیفیت منابعی است که برای برانگیختن شور و ذوق دانش‌آموزان به کار گرفته می‌شود (Hosseini & Bararpur, 2016).

در پایان قابل ذکر است که کدهای مرتبط با مقولات جامع پژوهش در نتایج مطالعات انجام شده در بازه زمانی ۲۰۲۱ - ۲۰۲۰ به طور مستقیم و غیرمستقیم عنوان شده‌اند و پژوهشگران مختلفی بر لزوم توجه به آن‌ها به عنوان عوامل مؤثر بر تحقق مدرسه زندگی تأکید نموده‌اند که به نمونه‌هایی از مطالعات همسو و همخوان در این رابطه اشاره شد. لذا نتایج پژوهش حاضر و الگوی ارائه شده در این پژوهش می‌تواند نقشه راه مناسب و کمک شایانی در راستای ایجاد بستر مناسب برای استقرار اثربخش مدرسه زندگی باشد. عملیاتی نمودن مقوله‌های مثبت و اثربخش با عنایت به نشانگرهای حاصل از پژوهش و توسط عواملی همچون صلاحیت منابع انسانی، ساختار، فرهنگ، فضای مناسب و همچنین ارج نهادن به آوای دانش‌آموزان، زمینه قوی‌تری برای اجرای فرآیند تحقق مدرسه زندگی فراهم خواهد نمود. طبق الگوی ارائه شده در پژوهش حاضر، صلاحیت و عملکرد عناصر انسانی مؤثر در مدرسه مانند مدیر و معلم می‌تواند زمینه ایجاد مدارس بانشاط و مدارس

زندگی را فراهم آورد بر این اساس و با توجه به مدل تحلیلی طراحی شده مدرسه زندگی بر اساس پارادایم گزندتئوری، پیشنهاد می‌شود ضمن این که در ساز و کارهای آموزش و پرورش شرایط لازم برای جذب و به کارگیری متعهدترین، توانمندترین، نخبه‌ترین و برجسته‌ترین نیروها برای مدیریت و معلمی واحدهای آموزشی فراهم شود بلکه از طریق ارتقای کیفی و سازماندهی شکلی و محتوایی آموزش‌های ضمن خدمت متناسب با نیاز مدارس زندگی به توانمندسازی و ارتقای شایستگی‌های عمومی، تخصصی و حرفه‌ای منابع انسانی اقدام شود. اهتمام به تغییرات ساختاری مدارس در راستای ایجاد ساختار پویا، ارگانیک و منعطف و همچنین بازبینی در طراحی فضاهای آموزشی هماهنگ با نیازها و ضرورت‌های آموزشی پیشنهاد دیگر نویسندگان این پژوهش است. در این راستا با عنایت به این که مدرسه زندگی، نهادی پویا و مرتبط با محیط واقعی زندگی به شمار می‌آید پیشنهاد می‌شود مدارس در راستای تحقق چنین مدرسه‌ای، با نهادهای اجتماعی، علمی، خدماتی، فرهنگی، مذهبی، بهداشتی، صنعتی و ... پیرامون خود روابط و همکاری متقابل برقرار کرده و از این مراکز برای آموزش و پرورش دانش‌آموزان استفاده کند. پیشنهاد می‌شود در ساز و کارهای آموزش و پرورش شرایط لازم برای شکستن سکوت دانش‌آموزان، اهمیت دادن به نظراتشان با توجه به سن و توانایی آن‌ها و ایجاد فرصت مداخله‌ی سازنده و مشارکت‌دهی فراگیران در امور مختلف مؤثر بر زندگی‌شان فراهم شود. در کنار موارد مذکور، باید چشم‌انداز مدرسه زندگی در ساختار دستگاه تعلیم و تربیت به رسمیت شناخته شود و در برنامه‌ریزی‌های کلان، جایگاه و شأن خود را بازیابد. لذا توصیه می‌شود مسئولان، برنامه‌ریزان و کارشناسان ستادی و صفی آموزش و پرورش این امر را دریابند و در برنامه‌ریزی‌های خود در راستای استقرار مدرسه زندگی با عنایت به یافته‌های این مطالعه به لوازم آن پایبند باشند. در پژوهش حاضر استخراج مدل، برای دوره ابتدایی می‌باشد؛ این امر تعمیم‌پذیری را با محدودیت مواجه می‌سازد لذا تکرار پژوهش و پرداختن به بحثی مشابه در متوسطه اول و دوم و ارائه مدلی جامع در این زمینه از جمله پیشنهادهای است که در سایه تلاش پژوهشگران آتی محقق خواهد شد.

حامی مالی

هزینه‌های پژوهش حاضر توسط نویسندگان مقاله تأمین شده است.

تعارض منافع

مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع می‌باشد.

References

- Adib, Y. (2011). The optimal model of the curriculum based on the skills needed by middle school students in the life school. *Journal of Education*, 111, 164-133. [Persian].
- Akın, S., Yıldırım, A., & Goodwin, A. L. (2016). Classroom management through the eyes of elementary teachers in Turkey: A phenomenological study. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 16, 771-797.
- Aminbeidokhti, A., Pardakhtchi, M. H., & Aliyari, S. (2022). Assessing professional qualifications of primary school teachers. *Journal of Research in Educational Systems*, 16(56), 34- 47. [Persian].
- Arefnejad, M. (2016). Identifying and prioritizing the competence components of school principals with an emphasis on Islamic management. *Two Quarterly Journals of School Management*, 5(1), 151-172. [Persian].
- Barqi Zanjani, Bahram. (2015). *Designing an educational set based on the development of creativity of elementary school students*. Master's thesis in the field of architecture, Zanjan University. [Persian].
- Bashokooh Ajirloo, H., Zahed Babolan, A., Akbari, T., & Khaleghah, A. (2020). Qualitative And Data Base Model of Teachers' Talent Development (Case Study: Ardabil Primary School Teachers). *Journal of Research in Teaching*, 10 (11), 144-169. [Persian].
- Bayram, G., & Ekşioğlu, S. (2020). The relationship between the quality of school life perceptions osecondary school students and their lifelong learning tendencies. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 7(3), 81-88.
- Bonyadi, H., Fani, A., As., & Seyyed Javadin, R. (2017). Designing and explaining the competency model of school managers based on the document of the fundamental transformation of education and other upstream documents. *Educational and educational studies bi-quarterly*, 7th year, number 19, 113-144. [Persian].
- Bowker, R., & Tearle, P. (2004). A Study of Children's Perceptions and Understanding of School Garden as Part of an International Project. *Learning Environ Res*, 10, 83-100.
- Castiglione, J. (2008). Facilitating employee creativity in the library environment: An important managerial concern for library administrators. *Library management* (3), 159- 172.
- Chang, S., E., & Lin, C. (2017). Exploring Organizational Culture for Information SecurityManagement. *Industrial Management and Data Systems*, 107 (3), 438-458.

Cheraghi, N., Batmani, F., & Shirbeigi, N. (2019). Analyzing the competences of smart school managers based on the data theory of the foundation. *Bimonthly New Approach in Educational Management*, Year 11, Number 4, 57-80. [Persian].

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry&research design: choosing among five approaches*. Sage publication.

Davoudi, R. (2011). Evaluation of the performance and obstacles facing the student council for the participation of students in school activities. *New Approach Quarterly in Educational Management, third year, 4*, 147-161. [Persian].

Dyment, J. E. (2005). Green school grounds as sites for outdoor learning: Barriers and opportunities. *International Research in Geographical and Environmental Education*. 14(1), 28- 45.

Farah Bakhsh, S., Sattar, A., & Mohammadi, T. (2015). Investigating the effective factors in the establishment of the school of life in the elementary schools of Khorram Abad city. *School Management Bi-Quarterly*, 4(1), 71-85. [Persian].

Faryad, S. (2011). *A new approach in designing the educational space (school)*. Master's thesis in the field of architecture, Gilan University. [Persian].

Ghasemzadeh, A., Maleki, Sh., & Moradi Ezzati, N. (2019). Causal effect of enabling structure of schools and collective responsibility of teachers on academic optimism through emotional commitment. *Education and Learning Research*, 17(1), 49-60. [Persian].

Gohari Moghadam, M., Shariatmadari, M., & Khorshidi, A. (2021). The pattern of attracting the competence of secondary school principals of the second period of education. *Islamic Lifestyle Quarterly, focusing on health, 5*, 37-50. [Persian].

Haji Mohammadi, M., Pourshafei, H., Zirak, M., & Momeni Mehmoui, H. (1400). The components of professional ethics of school administrators: a synthesis based on Roberts' model. *Journal of Bioethics*, 11(36), 1-18. [Persian].

Heydari Fard, R. (2014). Designing, testing and proposing an innovative school model: a mixed research, doctoral thesis in the field of educational management, Kharazmi University. [Persian].

Heydari Fard, R., Zin Abadi, H. R., Behrangi, M. R., & Abdulahi, B. (2016). Creating an empowering and supporting innovation structure necessary for the realization of innovative schools; Qualitative research. *Management Quarterly on Organizational Training*, 6(2), 115-151. [Persian].

Heydari Fard, R., Zin Abadi, H. R., Behrangi, M. R., & Abdullahi, B. (2015). Innovative organizational culture and atmosphere of the school; A

qualitative research. *New Approach Quarterly in Educational Management*, 7(2), 53-74. [Persian].

Hosseini, A. S., & Bararpur, G. (2016). Creative school, school of life. Tehran: School Publications. [Persian].

Hughes, J. M., & Morrison, L. J. (2020). *Innovative Learning Spaces in the Making. Frontiers in Education*, 5, 1- 17.

Jack, G. (2010). Place Matters: The Significance of Place Attachments for Children's Well-Being. *The British Journal of Social Work*, 40(3), 755-771.

Jacobson, S. (2011). Leadership Effects on Student Achievement and Sustained School Success. *International Journal of Educational Management*, 25 (1), 33-44.

Karimi, A. (2011). Similarities between school life and school life. *Journal of Education*, 111, 105-132. [Persian].

Khalilikhah, S., Irani Behbahani, H., Azizi, S., & Hashem Nejad Shirazi, H. (2021). Criteria for promoting creative vitality in the educational spaces of primary schools from the perspective of experts. *Bi-quarterly journal of architectural thought*, 5(9), 232-249. [Persian].

Khanifar, H., Naderi Bani, N., Ebrahimi, S., Fayazi, M., & Rahmati, M. H. (2019). School principals: competence, knowledge, ability and skills and model presentation. *Bimonthly New Approach in Educational Management*, 11(4), 1-30. [Persian].

Kishani Farahani, E., Bakhtiar Nasrabadi, H. A., & Najafi, M. (2019). Analysis of the content of the fundamental transformation of education from the point of view of its attention and emphasis on the dynamic components of education. The fifth international conference on humanities and education with a focus on sustainable development, Tehran. [Persian].

Mahrozadeh, T., & Abbasi, M. (2011). The school of life, its nature and how to realize it. *New Educational Thoughts*, Volume 8, Number 1, 147-170. [Persian].

Mansour, M. (2011). The school of life is stuck with programs and methods. *Education Journal*, 111, 9-20. [Persian].

Martin, E. P., Seligman, R., K., Jaycox, L., & Gillham, J. (2007). *The Optimistic Child: Proven Program to Safeguard Children from Depression & Build Lifelong Resilience*. New York: Free Press.

Mashayekhi, Z., Nadi, M. A., & Karimi, F. (2018). Presenting the leadership model of successful schools in elementary school based on grounded theory. *New approach in educational management bimonthly*, 11 (4), 181-210. [Persian].

- Mihm. J., Loch. C. H., Wilkinson. D., & Huberman. B. A, (2010). Hierarchical structure and search in complex organizations. *Management science*, 56, (5), 831-848.
- Mohammadi, T., Babelan, A. Z., Khaleghkhah, A., & Moeinikia, M. (2021). Design and Validation of the Student Voice Realization Model based on the Administrators' Perception (With a Mixed Method Approach). *Journal of Research in Educational Systems*, 15(53), 5-22. [Persian].
- Mokhtari, Masoumeh (2014). *Learning in a new format (a space for active learning in elementary school according to the theory of social schools)*. Master's thesis in the field of architecture. Islamic Azad University, Central Tehran branch. [Persian].
- Moradhasel, M. (2006). School of life. Peyvand, *Educational Monthly*, 330, 23-29. [Persian].
- Mousavi, F. (2021). Recognizing the components and dimensions of cultural development of schools in order to achieve the appropriate model. *Quarterly Journal of Management and Leadership Studies in Educational Organizations*, 1(1), 45-55. [Persian].
- Mozaffaripour, R. O. (2015). Explaining the characteristics of a charismatic teacher as a model of an effective teacher. *Educational innovations quarterly*, 15(58), 150-135. [Persian].
- Ozden Yurdakul, H. (2020). Investigation of the Relationship Between Secondary School Students' Physical Activity Attitudes and School Life Satisfaction. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 15(3). 426-437.
- Paraz, M. R., & Heydari Fard, R. (2019). The effect of the organizational structure of schools on the incidence of teachers' innovative activities with the mediation of the role of quality of work life. *School Management Quarterly*, 8(4), 297-317. [Persian].
- Qardaku, N., G. (2019). The Need for Inspirational (Charismatic) Teachers in Today's Classrooms. 4 (3), 77- 83.
- Raelin, J. A. (2006). Taking the charisma out: Teaching as facilitation. *Organization management journal*, 3 (1), 4-12.
- Robertson, G. (2015). Student voice at the 'heart of learning. *Research in teacher education*, 5(1), 27-32.
- Sasanian, M., Khorshidi, A., Hamidifar, F., Moshbeki, A., & Araghiye, A. (2019). Presenting the organizational culture model of primary schools in Alborz province. *Journal of Psychological Sciences*, 19 (93), 1162-1149. [Persian].
- Shafizadeh, H., & Akbari, M. (2013). Evaluation of the current state of happiness in elementary schools from the point of view of teachers and administrators. *Educational Psychology Quarterly*, 5(4). 39-51. [Persian].

Shams Dolatabadi, H. S. (2018). *The principles of designing the open space of the school for children in the second year of primary school with an approach of influencing the learning process from emotional intelligence*. PhD dissertation in the field of architecture. Isfahan university of art. [Persian].

Sharifi, N., Ganji, H., Hashemian, K., & Najafi Zand, J. (2011). Institutional life school for cognitive abilities, creativity and emotional intelligence of students. *Journal of Education*, 111, 75-92. [Persian].

Sharifi, N., Shah Talebi Hossein Abadi, B., & Etebarian Khorasgani, A. (2019). Future school in Iran: grounded theory method. *Cultural Research Society*, 11(2), 89-118. [Persian].

Sheykholeslami, A., & Karimiyanpor, J. (2018). The Prediction of Students' Academic Engagement Based on Academic Support and Class Psycho- Social Climate. *Jornal of Cognitive Strategies in Learning*, 6 (10), 95- 111. [Persian].

Stefanou, C. R., Perencevich, K. C., DiCintio, M., & Turner, J. C. (2004). Supporting autonomy in the classroom: Ways teachers encourage student decision making and ownership. *Educational Psychologist*, 39, 97-110.

Strauss, A. L., & Corbin, J. M. (1998). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. Sage Publications, Inc.

Taslami, M., Farasatkah, M., & Hassan Moradi, N. (2018). Ethnology of schools' organizational culture. *Bimonthly New Approach in Educational Management*, 11(4), 167-186. [Persian].

Thanomwan. P., & Dhatthakan. P (2013). Relationship between Administrators' Competencies and Internal Quality Assurance. *Social and Behavioral Sciences*. 116, 808-814.

The fundamental transformation document of education approved in December 2018. [Persian].

Torani, H; Aghaei, A; Navebrahim, A. R & Sadeghi, Z. (2013). Study of Elementary School Principals Management Styles in Tehran from Twachers and Principals' View. *MEO*, 1 (1), 157-188. [Persian].

Vaezi, R., & Sabzi Karan, E. (2010). Investigating the relationship between organizational structure and employee empowerment in Iran's National Oil Products Distribution Company - Tehran region. *Journal of Change Management, second year*, 3, 154-178. [Persian].

Yasemi, S., Hosseinikhah, A., Kian, M., Geramipour, M., & Hosseini, A. S. (2019). Designing a model of a creative school for the elementary school and its accreditation from the point of view of experts. *Scientific journal of innovation and creativity in human sciences*, 10 (2), pp. 171-208. [Persian].

Zare, H., Jandaghi, G.R., & Khobro, M. T. (2012). Modeling skills and training needs of managers. *Strategic Management Studies*, 16, 161-180. [Persian].

Zuelm, A. (2008). School of life from slogan to theory. *Efficient schools*. 6, 21-25. [Persian].